

Хушбахти чист?

﴿ ما هي السعادة؟ ﴾

[Тоҷики – Tajiki – طاجيكية]

Нависанда: Аминудин Саъиди

Баргардонанда аз форси ба тоҷики:

Абдуссатори Ҳақназар

2010 - 1431

islamhouse.com

﴿ ماهي السعادة؟ ﴾

« باللغة الطاجيكية »

تأليف: أمين الدين سعدي

ترجمه من الفارسية إلى الطاجيكية:

عبد الستار حق نظر

2010 - 1431

Islamhouse.com

Хушбахти чист?

Мафҳуми саъодат ва маъноӣ онро фаҳмидан яке аз матолиби муҳими ҳар як фард ва мучтамаъи инсоният ба шумор меравад, ва яке аз саволҳои муҳим дар зиндагии инсон ин аст ки:

Саъодат чист? Саъид ва хушбахт кист? Саъодати воқеъӣ дар чист? ва чигуна инсон метавонад саъодати воқеъиро пайдо кунад?

Албатта пайдо кардани ҷавоби дуруст ба ин саволҳо сабаби ҳал барои бисёре аз мушкилоти мову шумо шуда метавонад.

Пас фаҳмидани маъноӣ саъодат амри бисёр муҳимме дар зиндагии мову шумо башумор меравад.

Саъодат дар фарҳанги ҳар миллат ва ҳатто ҳар инсон мафҳум ва таърифи мухталифе дорад, ҳар гуруҳе саъодатро ба шакли хос ва завқи худ таъриф ва шарҳ дода, ва барои худ мафҳуми хосе дар саъодат дорад.

Уламо дар таърифи саъодат ва ё хушбахти мегуянд:

Хушбахти: Расидан ба ҳар навъ камоле ки инсон кудрати расидан ба онро дошта бошад.

Ва ё ба иборати дигар: Саъодат иборат аз истифода бурдани саҳиҳ ва дуруст аз нерӯҳои мухталифи модди ва маънавие ки парвардигор онро дар тасарруф ва ихтиёри инсон гузошта аст.

Ин мафҳуми саъодатро Худованд дар Қурони карим бо зебоии хоси худ муарифи карда аст, ки мефармояд:

﴿ وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ﴿٧﴾ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ﴿٨﴾ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا ﴿٩﴾ وَقَدْ خَابَ ﴿١٠﴾ مَنْ دَسَّاهَا ﴿١٠﴾ [الشمس: ٧ - ١٠]

Тарҷума: Ва савганд ба нафси одами, ва ба онки уро сохта ва пардохта карда аст, сипас гуноҳ ва тақворо барой у илҳом карда аст, (қасам ба ҳамаи инҳо) касе растагор ва комёб мегардад ки нафси худро покиза дорад. (аз маъсияту гуноҳ).

Ва касе ноумед ва ноком мегардад ки нафси худро пинҳон бидорад ва бипушонад онро (бо маъсият ва гуноҳ).

Аз ин оятҳои бузург барой мо сароҳатан маълум мегардад ки фалоҳ ва хушбахтии инсон дар (пок нигоҳ доштани нафс аз гуноҳу маъсият аст).

Ва агар мо тааммул ба ҳикмати пайдоиши инсон дар ин дунё кунем, барой мо зоҳиран маълум мегардад ки ҳадаф аз пайдоиши ҷаҳон ва инсон расонидани инсон ба камоли фазилат ва болотарин камоли инсоният аст.

Бинобарин метавонем гуфт ки инсон фитратан махлуқи саъодат талаб аст, ва ҳамаи инсонҳо мехоҳанд худро ба саъодати гум кардаи худ бирасонанд.

Вале дар ин шаке нест ҳар инсон барои расидан ба хушбахти роҳҳо ва васоили мухталиферо истифода ва пешбини менамояд.

Баъзе инсонҳо хушбахтиро танҳо дар расидан ба (лаззати) зоҳири медонанд.

Ва баъзе дигар хушбахтиро дар расидан ба лаззатҳои ботини муарифи мекунанд, монанди лаззат ёфтани инсон дар ёди Худо.

Уламо чунин ақида доранд ки ҳар кадом аз "хушбахти ва бадбахти" барои худ маънои хосе доранд масалан: руҳ дорои хушбахти ва бадбахти аст, ва ҷисм ҳам хушбахти ва бадбахти ба таври хоси худ аст. Бинобарин Қурони карим инсонро мавҷуди мураккаб аз ҷисму руҳ шиносои карда аст, руҳи абади ва ҷисми тағир ёбанда.

Барои ҳамин ончизе ки танҳо марбут ба саъодати руҳ аст монанди илм, тақво ва амсоли он, аз саъодатҳои инсон ба шумор мераванд.

Ва ҳамчунин умуреки саъодати ҷисм ва руҳро дар бар мегирад, аз саъодатҳои инсон ба шумор меравад монади неъматҳои мол ва фарзанд ба шартҳои онки инсон аз ёди парвардигораш дур нашавад ва дилбастагии ба ҳаёти дунё надихад.

Ҳамчунин аз хушбахтии инсон корхое аст ки бар ҷисм ва бадан сахтиро ба вуҷуд меорад вале аз хушбахтии руҳ ба шумор меравад, монанди қабули

сахтиҳо ва мушкилоти ҷисмони дар роҳи худо,
нафақа кардани амвол дар роҳи худо.

Аммо корҳоеки дар руҳ бадбахтиро ба вучуд меорад
ва инчунин хушбахтии ҷисмониро ҳам дарбар мегирад
монанди: корҳоеки танҳо лаззати дуняви ва ғайри
машруъ дошта бошад.

Ва ин намуд корҳо сабаби фаромуши аз ёди Худо
мегардад.

Ингуна корҳоро Худованд на саъодат балки шақоват
ва азоб барои инсон шуморида аст. Динии мубини
ислом инсонро огоҳ месозад ки мафҳуми зиндаги ин
нест ки танҳо инсон худро ба лаззат ва ранҷҳои
дуняви машғул ва саргардон кунад. Балки зиндагии
абади ва ҷовидона он аст ки инсон худро ба лаззатҳо
ва ранҷҳоеки вобастаги дар роҳи Худо доранд машғул
кунад.

Ва худи инсон метавонад ин ду намуд зиндагиро барои
худ интихоб кунад.

Ва дини мубини ислом дар ин корҳо адлро муроҷот
карда барои истифода бурдан аз лаззатҳои модди ва
маънави барои инсон ҳудуд муаян карда аст ки инсон
пайрави аз дини ислом ки дини дунё ва охират аст
кунад ва ҳидоят ёбад.

Ва пайрави аз усули ин дин сабаби саъодат ва
хушбахтии дунё ва охирати инсон хоҳад шуд.

Албатта саъодат ва хушбахти барои худи инсон аст то оромиши бештар дошта бошад.

Ва барои касонеки саъодатро танҳо дар моли дунё медонанд бояд гуфт ки: мол ва сарвату қудрат ҳеҷ вақт сабаби хушбахти ба ҳисоб намеравад. Зеро молу сарват сатҳи зиндагии инсонро баланд мекунанд, аммо ҳамеша барои инсон ороми намебахшад.

Яке аз донишмандони Англис мегуяд: Барои мардуми оқил молу сарват сабаби изтироб ва бадбахти аст.

Ва масалаи муҳим барои мо ин аст ки кушиш кунем молики молу сарвати худ бошем, на бандаи молу сарватамон шавем.

Ва мо бояд амири нафс бошем на асири он.

Чун касонеки дар ишқи молу сарват фуру рафтаанд ҳамеша худро асири он сохтаанд, ва ҳамеша дар фикри он ҳастанд ки молу сарвати худро аз даст надиханд ва ҳамеша дар фикру ғами он гирифтадор ҳастанд.

Бояд донист ки ингуна инсонҳо ҳеҷ вақт хуши ва хушбахтиро нахоҳанд дид.

Ва инчунин бояд донист ки дар кафан ҷоест нест (агар дар гумони он боши ки сарватро бибари ё набари).

Инсон чигуна метавонад саъодати ҳақиқиро дарёбад?

Якум: Барои касб кардани ризогии парвардигор.

Аввалин чизеки инсонро ба саъодати ҳақиқи мерасонад он касб кардани ризогии парвардигор аст.

Худованд мефармояд:

﴿ وَالْعَصْرِ ۝١ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ۝٢ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

﴿ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ۝٣ ﴾ [العصر: ١-٣]

Тарҷума: Савганд ба замон, инсонҳо ҳама дар хасоратанд, магар касонеки эмон меоваранд, ва корҳои шойста мекунанд, ва ҳамдигарро барои дастгири ба ҳақ насиҳат мекунанд, ва якдигарро ба сабр тавсия мекунанд.

Пас мебинем ки Худованд дар ин сура танҳо касонро аз ҳалокат ва бадбахти истисно карда аст ки аъмоли нек ки сабаби ризогии Худо аст анҷом медиҳанд.

Уламои илми ахлоқ мегуянд: Хушбахт касе аст ки зиндагии хуш дошта бошад, ки ингуна зиндагиро инсон бағайр аз ризоии Худо дар дигар чиз ба даст оварда наметонад.

Дуюм: Тақво ва парҳезгори.

Дуюмин кореки инсонро ба саъодати ҳақиқи мерасонад Худованд онро дар Қурони карим баён карда мефармояд:

﴿ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّهَا ۙ ﴾ [الشمس: ٩]

Тарҷума: Касе комёб мешавад ки нафси худро покиза дорад. (Аз маъсият ва гуноҳ).

Пас саъодат ва хушбахти насиби касоне магардад ки нафси худро аз маъсият ва нопокиҳо нигоҳ доранд.

Ва бадбахт касест ки ба гуноҳ ва нопокиҳо ру биёварад.

Яке аз сабабҳои фиристодани китобҳои осмони ва пайғамбарони Худо дар рӯй замин ин буд ки барои мардум роҳи зиндаги ва расидан ба зиндагии хушбахтонаро нишон диҳанд.

Пайғамбарони Худо фиристода шуданд то роҳи хайр ва роҳи расидан ба саъодатро ба мардум таълим диҳанд. Ва ахлоқи хайрхоҳи ва меҳрубониҳо ба онҳо бифаҳмонанд.

Сеюм : Ёди парвардигор.

Муҳимтарин кореки дар руҳи инсон оромиш ва хуширо мебахшад он ёди Худо мебошад.

Худованд мефармояд:

﴿ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ۙ ﴾ [الرعد: ٢٨]

[الرعد: ٢٨]

Тарчума: Он касоне ки эмон меоваранд ва дилхояшон ба ёди Худо оромиш пайдо мекунад, ҳамонро дилхо ба ёди Худо ором мегиранд.

Албатта ру гардонидан аз ёди Худо сабаби сияҳ рузи ва бадбахтии мебошад.

﴿ وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى ﴾

[طه: ١٢٤]

Тарчума: Ва ҳар кас аз ёди ман ру гардонад зиндагии танг хоҳад дошт ва рузи қиёмат уро нобино бар меҳезонем.

Касонеки саъодатро дар ҷамъи мол ва сарват медонанд дар иштибоҳанд.

Таҷриба ҳақиқатро баён карда аст ки мол, ва дороии зиёд ҳеҷ вақт инсонро ба хушбахти намерасонад балки ғолибан мол ва сарват аст ки сабаби мусибатҳо ва фалокатҳои гуногун мешавад.

Чаҳорум: Амали нек .

Худованд дар Қурони карим аъмоли некро монанди чиҳод дар роҳи худо, амр кардан ба кори хайр, манъ кардан аз кори бад, бачо овардани шукри неъматҳо ва тавба карданро мояи зиндагии хушбахтона муарифи карда аст.

Панҷум: Ҳамнишини бо уламо ва бузургон.

Пайғамбари худо мефармояд:

"Хушбахтарини инсонҳо касоне ҳастанд ки бо уламо ва шахсиятҳои бузургвор ҳамнишини дошта бошанд"

Шашум: Доштани фарзандони солиҳ.

Зани солиҳ ва манзили шоиста аз сабабҳои аст ки воқеъан инсонро ба хушбахтии ҳақиқи мерасонад.

Дар ҳадиси дигаре аз Пайғамбари Худо ривоят шуда аст ки мефармояд:

«من سعادة المرء المسلم: الزوجة الصالحة، والمسكن الواسع، والمركب الهنيء،
والولد الصالح».

Тарҷума: "Аз хушбахтии марди мусалмон доштани зани солиҳа, ва хонаи кушод, ва савораи хуб, ва фарзанди солиҳ аст".

Бародарон ва хоҳарони муҳтарам ва гиромӣ:

Насиҳат ва тавсияи ихлосмандона ва дустонаву бародаронаи ман барои расидан ба зиндагии хушбахтона ин аст: Бо худ аҳд кунем ки муртакиби гуноҳ нашавем.

Ман муътақидам ки ҳарчи гуноҳ камтар бошад зиндаги хушбахтонатар хоҳад шуд.

Инчунин ахлоқи хубро набояд фаромуш кунем, ва ҳарчизеки сабаби бадбахтии мо мешавад аз он дури бояд ҷуст, ва инсон набояд думболи мол ва дунё

рафта ҳамеша дар фикри пулу мол ва дорои дунё бошад.

Ва дар ин ҳеҷ шаке нест ки инсон бояд дар зиндаги заҳмат бикашад то муҳтоҷи дигарон набошад, ва дасташро барои дигарон дароз накунад.

Ва худро пурра ба дунё ва талаби он надиҳад.

Дар охир аз худованд талаби дуъо мекунем ки моро аз ҷумлаи саъодатмандон бигардонад. Парвардигоро бар нафсҳои худ зулм кардаем ва агар моро тараҳҳум накуни аз ҷумлаи ҳалокшавандагон хоҳем шуд.